

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Мухаммадзода Маърифат Мухаммадҷон дар мавзуи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикӣи достони «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣи номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ пешниҳод гардидааст.

Адабиёти классикии форсии тоҷикӣ намоёндагони зиёде дорад ва аз зумраи адибони соҳибдевони ин адабиёт Хочуи Кирмонӣ аст.

Муаллифони сарчашмаҳои адабӣ ва донишмандони огоҳу соҳибназар дар бораи рӯзгору осори Хочу ва ҳунари шоириаш фикрҳои бикру ҷолиб ироа кардаанд. Бо вучуди ин, то кунун таҳқиқоти ҷомеъу фарогир дар хусуси рӯзгор ва осори Хочу рӯйи қор наомадааст. Дар пур қардани ин саҳифаи адабиётшиносӣ пажӯҳиши монографияи Мухаммадзода Маърифат Мухаммадҷон таҳти унвони «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикӣи достони «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ» айни муддао ва қобили таҳсин аст.

Пажӯҳиши мазкури Мухаммадзода М. М. аз муқаддима, се боб, нух фаслу панҷ зерфасл, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, интишорот дар мавзуи диссертатсия, аннотатсия ба се забон: тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ иборат мебошад.

Мухаммадзода Маърифат Мухаммадҷон дар муқаддима мубрами мавзуи таҳқиқот, дараҷаи таҳқиқи мавзуи илмӣ, мақсад ва вазифаи таҳқиқот, предмети таҳқиқот, асосҳои назарӣу методологии таҳқиқот, сарчашмаи таҳқиқот, навиғониҳои таҳқиқот, нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳаммияти назарӣ ва амалии таҳқиқот ва сохтори диссертатсияро тибқи муқаррарот матраҳ кардааст.

Аз мутолиаи матни автореферат маълум мегардад, ки боби нахустини диссертатсия «Хочуи Кирмонӣ ва тасҳеҳу нашри достони «Хумой ва Хумоюн»-и ӯ» ном дорад ва он дар се фасл ва се зерфасл натиҷагирӣ шудааст. Дар фасли «Муруре ба аҳволу осори Хочуи

Кирмонӣ» карда шуда, дар фасли дуюм, аз «**Нусхашиносии «Хумой ва Хумоюн»»** ҳарф зада, дар фасли сеюм, масъалаи «**Тасхеху нашри «Хумой ва Хумоюн»-ро** ба миён гузошта, дар се зерфасли ин фасл вижагиҳои се нашри достони «Хумой ва Хумоюн» муайян гардидааст.

Боби дуюми диссертатсия «**Сохтор ва мухтавои ғоявии «Хумой ва Хумоюн»**» номгузорӣ шуда, аз чаҳор фасл таркиб ёфтааст. Дар фаслҳои ин боб диссертант сарчашмаҳои достон, сохтори он, мухтаво ва пайвандҳои сохторию мавзӯии достонро ба силки таҳқиқ кашидааст. Натиҷаи ин ки достони «Хумой ва Хумоюн» сохт ва мухтавои хос дошта, он дар зеритаъсири дастовардҳои эҷодии Фирдавсӣ ва Низомӣ таълиф гардидааст.

Боби сеюми диссертатсия «**Бадеиёти «Хумой ва Хумоюн»**» номида шудааст ва аз ду фасл иборат мебошад.

Дар фаслҳои дахлдори ин боб диссертант забон ва сабки баёни достонро бо мисолҳои мушаххас нишон дода, воситаҳои баёнро дар он ба таҳқиқ гирифтааст. Дар баррасии ин боб, Муҳаммадзода М.М. аз назария ва дастовардҳои донишмандони суҳаншинос, мисли Э. Браун, Е.Э. Бертелс, И.С. Брагинский, С. Нафисӣ, З. Сафо, С. Хонсорӣ, Ғ. Алиев, А. Мирзоев, Р. Ходизода, К. Айнӣ, Х. Мирзозода, А. Афсаҳзод, Х. Шарифов, Н. Сайфиев, А. Насриддинов ва дигарон баҳравар шуда, зимнан, афқору андешаҳои мустақили хешро низ ибраз доштааст, ки ин ҷолибият ва арзиши таҳқиқоти ӯро таъкият додааст.

Автореферат ва мақолаҳои нашркардаи диссертант мазмун ва мундариҷаи диссертатсияро фаро гирифтааст.

Дар баробари дастовардҳо дар матни автореферати диссертатсияи Муҳаммадзода М.М. баъзе нуқсонҳо ба назар расиданд:

1. Ба ҷои истилоҳи достон ба кор рафтани истилоҳи “маснавӣ” (сах.24);
2. Нодуруст навиштани вожаи “таъйин” дар шакли “тайъин” (сах. 25);
3. Бе маврид ба кор бурдани қавси мураббаъ дар нишон додани аломатгузори тақтеъ (сах. 27).

